

לסי יוקנין ולילי רוטנטיין, מסובדי "המעצבות", מנחות את הפרס. במיד לבל על ימים, ראשי ערים וחברות כלכליות, אדריכלים ומעצבי מוס.

טקסט נעמה איתן צילום דרור סיתכל

בטקס חגיגי שהתקיים במזיאון ת"א, זו השנה ה-13 ברציפות, הוכתרו מעצבי ואדריכלי העל של ישראל, 2018, האנשים שהצליחו השנה יותר מכולם לחדש, לרגש, לפרוץ דרך ולהטביע את חותמם על עולם האדריכלות והעיצוב הישראלי

בטקס נשאו דברים נשיא התאחדות בוני הארץ, מר רוני בריק ומנכ"ל עורא וביצרון מר אלי פינברג, בפני קהל גדול של אדריכלים ומעצבים, לצד יזמי נדל"ן, ראשי ואדריכלי ערים ונציגי תכנון של גופים ממלכתיים. מיט עבודות האדריכלות והעיצוב שנעשו בארץ, הוגשו גם השנה לתחרות, המתקיימת זו השנה ה-13 ברציפות. לתחרות הוגשו גם עבודות תכנון של עיריית ורשויות. ב"אות העיצוב העירוני" זכתה השנה עיריית הוד השרון, על הקמת פארק אקולוגי ייחודי מסוגו. תשונת לב מיוחדת ניתנה השנה לסטודנטים לאדריכלות, עם פרסי "אות העיצוב ליצורי עתיד" - מסלול מיוחד לעידוד סטודנטים, בכדי לאתגר אותם במצוינות. פרופסור רון נבאר, י"ר עומת את העיצוב: "השנה אנו גאים במיוחד בקטגוריה לסטודנטים, המהווה הזדמנות מ לקהל הצעיר להיחשף מול גורמים משפיעים בתחום, שחלקם אמורים לקלוט אותם בשוק העבודה. סטודנטים בבתי הספר הרוטנטיים, מומנים להניש עבודות שנעשו במסגרת סטודנטיואלית, לרבות עבודות נמר. המטרה היא לאתגר את הצעירים, לעודד אותם למצוינות וכמובן לפתוח עבורם דלת בתעשייה". ממלע ותיק זה של מתן בכה להישג האדריכלות והעיצוב הישראליים, מופק לאורך השנים על ידי עמותת אות העיצוב. עמותה ללא כוונת רווח וכל הנכסות התחרות מוקדשות להפקת ולכסי ההוצאות.

חבר הוועדה של התחרות ישוב: אדריכלות - אדריכל מופסור ערי נוש, אדריכל דוד גוננהיים, אדריכל דוד נופר, אדריכל זאב מרגלית, אדריכל אבנר אקרמן ואדריכל אושרי יניב. עיצוב פנים - אדריכלית תמר יעקבס, גב' לאה מלר, אדריכל צבי גרש, אדריכל דב אלון, מר שקי שוורץ ואדריכלית-העל כטרישה אורקילה.

לתכנן מחדש את מרכזי הערים והשכונות הוותיקות

רוני בריק, נשיא התאחדות בוני הארץ

מר רוני בריק, נשיא התאחדות בוני הארץ (השותפים בהענקת אות העיצוב): האום המפחית של טקס אות העיצוב 2018, מחזיקן תל-אביב, מאי 2018.

אנחנו רואים כבר שנים, איך רוב ראשי הערים בישראל, ועם על הסקאלה שבין התעלמות, עד לנחיה פעילה של בנייה בתחום ההתחדשות העירונית. התוצאה היא ענומה. אני יום וקבלן כבר עשרות שנים ובשנים האחרונות הבנתי שחובה עלינו לעבור לבנייה מחדשת בתוך ערים. מי שלא נכנס בשנים האחרונות לחדר מדרגות של בניין רכבת מחנה בן עשרות שנים, לא יבין זאת. מי שלא התארח בדירה של קשישים או נכים בקומה שלישית או רביעית בבניין מתפורר בלי מעלית, לא יבין זאת. מי שלא ראה את ההיסטריה בזמן אעקת טילים, בהרובות השכונות שבנו במרכזי ערים בשנות ה-50, לא מבין עד כמה זה חשוב שנרתם כולנו לעניין הזה. המוטנציאל הלא ממומש בתחום ההתחדשות העירונית, אדיר ולא הוכח לבנייה בפועל, בשל תפיסת עולם שנוייה וניהול קלוקל של יחסי המדינה והשלטון המקומי. אין כאן אשם אחד. יש כאן קבוצות שונות, שלא מכוונת לשבת יחד וזה צריך להיגמר. כבר שנים, אנו, שמיצנים את הימים והקבלנים בישראל, מניחים שוב ושוב את אותה רשימת מתוונות על שלולית הנכסת והממשלת המתחלפת מה במהירות.

אני קורא לכם, חברינו ושותפיינו לבניית הארץ הזו - חייבים יחד, והשכונות הוותיקות, ליצור פורום שיפתור את הקשיים שמונעים התחדשות עירונית

אלו נקודות הבסיס שברשימה הלו: המדינה מוכרחה לסייע לראשי ערים שרוצים להתחדשות עירונית, בכדי שיוכלו לממן את הפיתוח. בדיקת כפי שנעשה בבנייה חדשה - במסגרת הסכמי נג. המדינה מוכרחה לקבוע כלים להתחדשות עירונית במרימה, בדגש על אזור השבר הסורי אפריקאי ולאפשר לקבלנים לחזק מבנים שם, שמורת ניד זכויות בנייה לאזורים מבוקשים יותר ולה להוסיף תכנית זכיון מס, שיכולה לפעול בכל הארץ תמורת חיזוק מבנים המדינה חייבת להפסיק לאפשר לראשי ערים למונח התחדשות עירונית לאורך זמן ולקבוע שבמקרים חוזרים ושונים - תילקח מראש הרשות המקומית, הזכות לאשר תכנית ותועבר ליד המדינה. מעמד הענקת אות העיצוב לבנייה ולתכנון, הוא רגע של שמחה וחג של כולנו. אבל בעיני, זה גם הרגע לחשוב על המשמעות של חוסר האמפיות של כלל המערכות והרגולטורים, שהותירו שוב ושוב מאחור את ההתחדשות העירונית.

אני קורא לכם, חברינו ושותפיינו לבניית הארץ הזו - השנים וחברי הכנסת, ראשי הערים והרגולטורים כולם, חייבים ומחויבים יחד, לתכנן מחדש את מרכזי הערים והשכונות הוותיקות. בואו ניצור מרום שיתור את הקשיים והחסמים האמיתיים שמונעים התחדשות עירונית. בואו נוצל את מוטנציאל הבינוי להוספת מאות אלפי יחידות דיור בתוך ערים. בואו ניצור סביבת חיים ראוייה, גם לאלה שלעולם לא יוכלו לשפר מצבם בעצמם. כל זאת, במחשבה תחילה על אדריכלות, עיצוב, קדמה ותנאים.

התאחדות בוני הארץ, הגוף היציג של העוסקים בבנייה בישראל, פועל שנים רבות בכדי להעלות על נס את העשייה בתחום התכנון האדריכלי והבנייה ההקצועית, במסגרות מנוונות. זה מבני עשייה שותפים לחיפה השכונה הזו של הענקת אות העיצוב, כלפי אלה שמובילים את התכנון של הפרויקטים אותם אנו יוזמים ובונים, אלה שמכוננים את המרחב היצירי ואת הישגים שבהם אנו פועלים וחיים. אני מודה בזאת לראשי עמדת את העיצוב, על החלטת להפוך אותנו לשותפים בהענקת אות העיצוב לבניית ותכנון פרויקט. ישנם היבטים רבים הנוגעים לעיצוב ולתכנון של מבנים. ההחלטות שמקבל מעצב, יכולות לחזק פרויקט בנייה מכל סוג, להצליח או כשלון. הבחירות שעושים מעצבים הם קריטיות להחלף החיים של כל אחד שיעשה שימוש במבנה ולא פחות, בלתי שחיים בסביבתו. התהליכים ששורב בתחום תכנון הבנייה והאדריכלות, הם תהליכים מברכים. הענין הזה לומד לעומק את טעויות העבר, ממית את התובנות והתרגם אותן לתכנון חכם ובר קיימא. כך בטובם של דבר, רק בתוך מובו ביש שיתוף פעולה מקצועי בין מתכננים ובונים, ניתנת ערובה לכך שיהיו מה נטאיי חיים טובים יותר.

המשק הישראלי, הצמא לפתרונות דיור, שכל כך חסרים פה, גדל בקצב שאין כמוהו במערב ובולט אפילו מול יודול האוכלוסייה במזרח ובדרום כדור הארץ. יש אצלנו 40 אלף חתונות בשנה, מספר גדול של בתי אב, שנוצרים ללא חתונה ובמקביל, למצער, לא מעט גירושין. אנו - כולנו, צריכים משק שמייצר כ-70 אלף דירות בשנה, בכדי לעמוד בצרכים השוטפים ובכדי לסגור פטרי עבר של ביקוש מול היצע הדיור. המדינה עוסקת בזה לא מעט, אבל משקיעה את עיקר הפעילות בתחום זה, בקידום בנייה חדשה בשכונות חדשות. הגיעה השעה שנושנה את מאזן ההשקעה בתכנון ובנייה - בין חדש וישן. המאזן הנוכחי תומך את השכונות הוותיקות מכל הסוגים ובעיקר את השכונות המוחלשות - ללא יכולת לשפר את רמת הדיור שלהן. תמ"א 38 ופניו בינוי, הם כלים מצוינים שיכולים לעשות מהפך לטובה בחיי מיליוני בני אדם בישראל. בתוך שנים ספורות. למעשה, להערכת האגף הכלכלי של התאחדות בוני הארץ, המוטנציאל הגלום בתחום זה, עומד על כ-900 אלף יחידות דיור, שיכולות לצמוח בשכונות הוותיקות בכל הארץ.

אות העיצוב הישראלי 2018 - הזוכים

אות העיצוב 2018 - בתכנון עירוני של עירויות ורשויות מקומיות

חבר השופטים: אדריכל דוד גונגהיים, אדריכל ערי גושן, אדריכל דוד נמר, אדריכל זאב מרגלית, אדריכל אבנר אקרמן, אדריכל אושרי יניב

פארק הוד השרון / עיריית הוד השרון

יזמתי השופטים: עיריית הוד השרון הגדירה לעצמה חזון האומר: "קהילה טובה במרכז" מתוך כך, הקצתה עשריית משטח תכנית המתאר של העיר, כ-1,400 דונם, לטובת הקמת פארק המבוסס על שיקום אקולוגי ושימור ערכים היסטוריים וטבעיים. פארק ייחודי זה נעשה בתכנון מצוי, בשיתוף הציבור, עם מטב לתדיר ועם תכנית נוספות, אשר יובילו יחד עם שיפור איכות החיים ושימור הסביבה, יצירת קהילה חזקה ותומכת. על כך מצאה הוועדה כי פרויקט זה ראוי לקבל את פרס אות העיצוב 2018 לתכנון עירוני.

אות העיצוב 2018 - באדריכלות נוף

חבר השופטים: אדריכל דוד גונגהיים, אדריכל ערי גושן, אדריכל דוד נמר, אדריכל זאב מרגלית, אדריכל אבנר אקרמן, אדריכל אושרי יניב

טיילת כביש 90, ים המלח / ברויידא מעוז

יזמתי השופטים: ים המלח, המוקדם והמוזר בעולם, סובל שנים רבות מפגיעה ונפית קשה עקב ניצול משאבי הטבע שבו. פרויקט טיילת כביש 90, תורם לשיקום קו חוף ים המלח ומנמיח אליו את הציבור, באדריכלות נוף איכותית, תוך שימוש בחומרים מתאימים לאזור קיצוני זה. מרוקם זה מהווה דוגמה לאפשרויות שיקום האיכות הטבעית והנופית של "חבל ארץ" מיוחד. זה על כך מצאה הוועדה כי הוא ראוי לקבל את פרס אות העיצוב 2018 לאדריכלות נוף.

המנוון הביולוגי, פארק אריק שרון / ברויידא מעוז

יזמתי השופטים: אדריכלות הנוף פוסקת בשנים האחרונות רבות בשיקום מערכות אקולוגיות טבעיות. "המנוון הביולוגי" - פארק אריק שרון, מהווה דוגמה מצוינת לפרויקט שנעשה באזור מוכר לחלוטין, אשר באמצעות תכנון נוף איכותי, מחזיר לשטח מתחמים טבעיים מקוריים, מינים נדירים של צמחים מקומיים, בני גידול לחים - המושכים אליהם ציפורים ובעלי חיים, הכול בשילוב ואיזון נכון עם ספאלי טיול לקהל הרחב. על כך מצאה הוועדה כי הוא ראוי לקבל את פרס אות העיצוב 2018 על אדריכלות נוף.

אות העיצוב 2018 - באדריכלות

חבר השופטים: אדריכל דוד גונגהיים, אדריכל ערי גושן, אדריכל דוד נמר, אדריכל זאב מרגלית, אדריכל אבנר אקרמן, אדריכל אושרי יניב

מבני ציבור

המכון הלאומי לביוטכניקה בנגב, אוניברסיטת בן-גוריון / חיזקין אדריכלים

יזמתי השופטים: עבודה אדריכלית המשלבת בתוכה, באימוץ אך בבטחה, את כל המרכיבים היסודיים של התכנון האדריכלי. החל בארגון החללים, בשימוש בחומרים, בצבעוניות, בתאורה ועד לפרטים, בפנים הממנה ובחיצוניותו כאחד. אדריכלות מצוינת, בכל קנה מידה.

שימור

הרצל 100 / אודו אדריכלים

יזמתי השופטים: הבניין המקורי, הוא בניין מודרניסטי אופייני לבנייה של שנות ה-40-30 בחל אביב. כחלק מתפיסת "העיר הלבנה", הפרויקט מציג התחדשות רעננה וראויה של המבנה המקורי, תוספת הבניה מדברית מחד בשפת הבניין המקורי, בעיקר בממדים ובפרופורציות, אך יחד עם זאת בעלת יגודיות לבניין המקורי בחומרים ואף בנסיבה, כך משארת בברור חובות המבנה המקורי מחד ומאידך נעשה שימוש מושכל בתוספת הבניה.

בית יוסף רודי / יניב פרדו אדריכלים

יזמתי השופטים: אחד הבניינים האקלקטיים הראשונים בתל אביב, המחייבים שמור חלקי מתחם "העיר הלבנה". הפרויקט מכליל שני מרכיבים - האחד, הבניין המקורי, השני, תוספת הבניה. הפרויקט מציג רמה גבוהה של שימור הבניין המקורי על כל מרכיביו - הפרטים, הנונים, החומרים. תוספת הבניה בעיקרה מציגה תכנון שונה מהקודם, כתובנה שהתוספת נעשתה כחמה שנה לאחר הקמת הבניין המקורי. כך מודגשות תקופות הבניה השונות. התוספת, למרות היותה יגודית למקור, משתלבת נכון עם הבניין האקלקטי במקור, בכך שהיא מתייחסת בצורה אינטליגנטית לתופעת גות הרפטיים בעבר, אך את ע"י חומריים שונה ויגודית למבנה הקיים.

בתי מגורים

בית ברועות פתוחות לבינה / סטודיו 3322, ברוידס אדריכלים

יזמתי השופטים: הבית מוקם באופן מיטבי על מגרש בעל צורה לא פשוטה להתמודדות ותוכנון כך שיציל באופן מיטבי את השטח ויביא לתוצאה פרויקטית. במידת החומרים והכנסת אור היום אל החלל, הביאה לתוצאה טוטלת אנו, מאופקת ובעלת עצמה, ינו כי ניתן פתרון הולם לכל פרט ומרט.

